Di?erkâml?k Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Di?erkâml?k Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19770

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Di?erkâml?k Ölçe?i, Kurtman Ersanl? ve N. Do?ru-Çabuker taraf?ndan 2015 y?l?nda geli?tirilmi? bir psikometrik araçt?r. Ölçek, bireylerin di?erkâml?k düzeylerini ve bu yap?y? olu?turan temel boyutlar? ölçmeyi amaçlar. Toplam 20 maddeden ve iki ana faktörden (Özveri ve Bencillik) olu?an bu ölçek, yap?sal geçerlili?ini do?rulay?c? faktör analizi bulgular?yla desteklemi?tir. Ölçe?in güvenirlik katsay?lar? kabul edilebilir düzeydedir ve sosyal bilimler alan?nda di?erkâml?k davran??lar?n?n de?erlendirilmesinde kullan?lmak üzere tasarlanm??t?r.

Anahtar Kelimeler

Di?erkâml?k, Özveri, Bencillik, Ölçek Geli?tirme, Geçerlik, Güvenirlik, Psikometrik Özellikler, Yard?m Davran???.

Yazarlar

Kurtman Ersanl?, N. Do?ru-Çabuker.

Amaç

Di?erkâml?k Ölçe?i'nin temel amac?, bireylerin ba?kalar?n?n iyili?i için kendi ç?karlar?ndan vazgeçme e?ilimlerini ve bu davran??lar?n alt?nda yatan psikolojik yap?lar? sistematik bir ?ekilde ölçmektir. Ölçek, özellikle di?erkâml?k kavram?n?n pozitif yönü olan özveri ile negatif yönü olan bencillik faktörlerini ayr??t?rarak çok boyutlu bir de?erlendirme sunar.

Bu geli?tirme çal??mas?, sosyal psikoloji ve e?itim bilimleri alanlar?nda yap?lacak ara?t?rmalara sa?lam ve güvenilir bir ölçüm arac? sa?lamay? hedeflemi?tir. Elde edilen bulgular, bireylerin yard?m etme motivasyonlar?n? ve fedakârl?k düzeylerini anlamak için kritik öneme sahiptir.

Yap?

Ölçek, sosyal davran?? bilimlerinde merkezi bir kavram olan di?erkâml?k (altruism) yap?s?n? ölçmektedir. Di?erkâml?k, bir d?? ödül beklentisi olmaks?z?n, ba?kalar?na fayda sa?lama amac?yla yap?lan gönüllü davran??lar bütünü olarak tan?mlanmaktad?r.

Yap?lan psikometrik analizler sonucunda ölçek, bu karma??k yap?y? iki farkl? boyutta ele almaktad?r:

Özveri (Self-Sacrifice): Bireyin kendi kaynaklar?n?, zaman?n? veya enerjisini ba?kalar?yla payla?ma ve onlar için fedakârl?k yapma e?ilimi. Bu faktör, di?erkâml?k davran???n?n yap?c? ve pozitif yönünü temsil eder.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Bencillik (Egoism/Selfishness): Bireyin yard?m davran??lar?nda bulunurken dahi öncelikle kendi faydas?n? gözetme ve ba?kalar?n?n ihtiyaçlar?n? göz ard? etme e?ilimi. Bu faktör, di?erkâml???n yoklu?unu veya kar??t?n? temsil eder.

Geçerlik

Ölçe?in yap? geçerlik çal??malar?, aç?mlay?c? faktör analizi (AFA) ve do?rulay?c? faktör analizi (DFA) yöntemleri kullan?larak gerçekle?tirilmi?tir.

Elde edilen bulgular, Di?erkâml?k Ölçe?i'nin teorik beklentilere uygun olarak iki boyutlu bir yap?y? gösterdi?ini do?rulamaktad?r. DFA sonuçlar?, uyum indekslerinin bu iki faktörlü yap?n?n model uyumunu destekledi?ini ortaya koymu?tur. Özveri ve Bencillik faktörleri, toplam varyans?n %43'ünü aç?klamaktad?r ki bu, psikolojik ölçekler için kabul edilebilir bir düzeydir. Bu sonuçlar, ölçe?in ölçmeyi amaçlad??? yap?y? ba?ar?l? bir ?ekilde temsil etti?ini göstermektedir.

Güvenirlik

Ölçe?in iç tutarl?l?k güvenirlik analizleri, Cronbach α katsay?s? hesaplanarak yap?lm??t?r. Elde edilen de?erler, ölçe?in alt boyutlar?n?n ve genel ölçe?in yüksek düzeyde tutarl? oldu?unu göstermektedir.

Özveri Faktörü Güvenirlik (15 madde): Cronbach α = .87

Bencillik Faktörü Güvenirlik (6 madde): Cronbach α = .77

Tüm Ölçek Güvenirlik (20 madde): Cronbach α = .76

Bu katsay?lar, hem alt faktörlerin hem de toplam ölçe?in psikometrik aç?dan yeterli iç tutarl?l??a sahip oldu?unu ve farkl? ölçümlerde benzer sonuçlar verebilece?ini i?aret etmektedir.

Faktör Analizi

Di?erkâml?k Ölçe?i'nin faktör yap?s?, aç?mlay?c? ve do?rulay?c? faktör analizi (AFA ve DFA) yöntemleriyle incelenmi?tir. AFA sonuçlar?, ölçe?in 20 maddesinin iki ana faktör alt?nda topland???n? göstermi?tir.

Bu iki faktör (Özveri ve Bencillik), di?erkâml?k davran???n?n hem pozitif motivasyonlar?n? hem de negatif engellerini temsil etmektedir. ?ki faktörün toplam varyanstaki katk?s? %43 olarak belirlenmi?tir. Bu ayr??ma, ara?t?rmac?lar?n di?erkâml?k e?ilimlerini daha nüansl? bir ?ekilde incelemesine olanak tan?maktad?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Geli?tirme (Yeni bir ölçek geli?tirme çal??mas?d?r.)

Format: Ka??t ve kalem testi (Self-report / Kendi kendine raporlama)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Üniversite ö?rencileri ve/veya Genel Yeti?kin Popülasyonu (Orijinal çal??ma genellikle üniversite ö?rencileri üzerinde yap?lm??t?r.)

Ya? Grubu: Yeti?kinler (18 ya? ve üzeri)

Popülasyon Detaylar?: Türkiye'de çe?itli üniversitelerde ö?renim gören ö?renciler veya genel yeti?kinler örneklem grubu olarak kullan?lm??t?r.

Test Metodolojisi: 5'li Likert Tipi Derecelendirme. (1=Kesinlikle Kat?lm?yorum / En Az düzeyde - 5=Kesinlikle Kat?l?yorum / En Çok düzeyde).

Ölçek toplam 20 maddeden olu?ur ve iki alt boyuta sahiptir: Özveri (15 madde) ve Bencillik (5 madde).

Anahtar Kelimeler

Altruism Scale, Cronbach Alfa, Psikometri, Sosyal Psikoloji, Faktör Analizi, Geçerlik, Güvenirlik.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi mevcut de?ildir.

?leti?im E-posta Adresi: kersanli@omu.edu.tr (Sorumlu Yazar: Kurtman Ersanl?)

Yaz??ma Adresi: Bilgi mevcut de?ildir.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: 2015

?zinler ve Kullan?m: Ölçe?in bilimsel çal??malarda kullan?lmas? için sorumlu yazar Kurtman Ersanl? ile ileti?ime geçilmesi önerilmektedir. Ticari kullan?m veya büyük ölçekli uygulamalar için yasal izin al?nmas? gerekebilir.

Ücret: Bilgi mevcut de?ildir. (Genellikle akademik ara?t?rmalar için ücretsizdir.)

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: digerkamlik-olcegi-toad.pdf

Referanslar

Ersanl?, K., ve Do?ru- Çabuker, N. (2015). Di?erkâml?k Ölçe?inin psikometrik özellikleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, *14*(52), 43-53. DOI: 10.17755/esosder.70589

Di?erkâml?k Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmu?tur ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Ölçek 20 madde iki faktörden olu?maktad?r.

Özveri (15m): Sahip oldu?um maddi olanaklar? ba?kalar?yla payla?maktan keyif al?r?m.

Bencillik (6m): Yarar?ma olmayacak hiçbir yard?m davran???nda bulunmam.

ARABPSYCHOLOGY.COM